

REZULTATI VELIKOGA ISTRAŽIVANJA
INSTITUTA "IVO PILAR"

Istinom protiv predrasuda: kako zaista žive branitelji

Smrtno obolijevaju češće, u prosjeku umiru u 62. i žive 14 godina kraće nego drugi građani, ali su zadovoljniji životom i veći su optimisti od njih, a najviše povjerenja imaju u zdravstvo, školstvo, Crkvu, Ministarstvo hrvatskih branitelja i predsjednicu Republike

Piše MARKO ŠPOLJAR

Braniteljska populacija vrlo je slična općoj s obzirom na obrazovni status, prihodi im zbog ratnog statusa nisu veći od ostatka društva, a u vlasništvu imaju manji broj nekretnina od prosjeka opće populacije – stoji u rezultatima projekta "Istraživanje potreba i kvalitete življenja hrvatskih branitelja, članova njihovih obitelji i stradalnika Domovinskog rata", koji je proveo Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar". "Može se zaključiti da nema osnove za tvrdnje koje se iznose u dijelu medija o materijalnim beneficijama i privilegijama brani-

Na skali od nula do deset branitelji su svoj osjećaj zadovoljstva životom ocijenili prosječnom ocjenom 6,69. Na isto pitanje opća populacija odgovorila je prosječnom ocjenom 6,52

teljske populacije zbog kojih bi bili imućniji od drugih. Isto se odnosi na članove njihovih obitelji i stradalnike", zaključak je tog velikog istraživanja koje su znanstvenici s "Pilara" provodili deset mjeseci na uzorku od pet tisuća branitelja, članova njihovih obitelji i stradalnika – članova obitelji poginulih i nestalih branitelja.

Kako su branitelji mahom vrlo mladi krenuli u rat, a neki su zbog toga bili prekinuli svoje fakultetsko obrazovanje, zanimljiv je podatak iz istraživanja da čak 20,5 posto branitelja ima visoku stručnu spremu. Srednjoškolsko obrazovanje ima njih 73 posto, a samo 5,9 posto ih ima nižu stručnu spremu.

Braniteljska populacija posjeduje manji broj nekretnina od opće populacije te njihovi prihodi nisu veći od hrvatskog prosjeka. "Prosječni prihod po članu kućanstva u svim anketiranim skupinama iznosi između 2000 i 4000 kuna, a među stradalnicima prosjek je nešto veći u odnosu na druge dvije skupine", kaže Vlado Šakić, ravnatelj Instituta društvenih znanosti "Ivo Pilar". "To je zbog toga što su kućanstva stradalnika malobrojnija, a ne zbog razlike u apsolutnim brojkama. A usporedba s općom populacijom vidljiva je u 'Pilarovu' barometru hrvatskog društva (znanstvenom istraživanju u kojemu Institut 'Ivo Pilar' ispituje raspoloženje i stavove građana o brojnim društvenim i političkim pitanjima, kao i o njihovu zdravstvenom, ekonomskom i socijalnom statusu, nap. a.). Prema Eurostatu – službenim statističkim podacima Europske unije – 92 posto hrvatskih građana živi u vlastitim nekretninama, a prema ovom istraživanju tako živi oko 80 posto pripadnika ispitivanih skupina. Ovu brojku treba uzeti s relativnim oprezom: jer anketiranjem nisu obuhvaćena djeca koja žive odvojeno", odgovorio nam je ravnatelj instituta Vlado Šakić.

Velik broj hrvatskih branitelja, pokazuje istraživanje, i danas pati od nekog dugotrajnijeg tjelesnog ili duševnog zdravstvenog problema ili bolesti (43,8 posto), te se zbog toga osjećaju (u određenoj mjeri ili znatno) ograničeni u obavljanju svakodnevnih aktivnosti (40,7 posto ispitanika).

U jednom od zaključaka istraživanja stoji da branitelji budućnost vide boljom od većine ostalih građana: "Za njih ona ni pošto nije beznaдна niti mračna." Razlog njihova optimizma proizlazi iz činjenice da su aktivno pridonijeli obrani i stvaranju države. U istraživanju branitelji su, osim optimizma, iskazali natprosječan osjećaj zadovoljstva svojim životom. Na skali od nula do

deset, branitelji su svoj osjećaj zadovoljstva životom ocijenili prosječnom ocjenom 6,69. Na isto pitanje u sklopu istraživanja "Pilarov" barometar opća populacija odgovorila je prosječnom ocjenom 6,52.

S druge strane, stradalnici (članovi obitelji poginulih i nestalih branitelja) u ovom su istraživanju pokazali manje optimizma. Za njih je budućnost "izazovna i neizvjesna" te smatraju da je njihova glavna uloga u "daljnjem usadivanju domoljublja novim generacijama".

"Pilarovi" istraživači ispitali su i povjerenje branitelja u državne institucije. "Od svih državnih institucija za koje se ispitalo povjerenje, najviše razine povjerenja iskazane su u zdravstvo, školstvo, Crkvu, Ministarstvo hrvatskih branitelja i predsjednicu RH", kaže Šakić.

Branitelji su u istraživanju kao najveći i najnaglašeniji problem naveli negativan

odnos društva i javnosti prema braniteljima. U jednom od zaključaka istraživanja piše da se velik broj pripadnika braniteljske i stradalničke populacije susretao s predrasudama te da branitelji koji često doživljavaju predrasude javnosti osjećaju

negativne posljedice tih predrasuda – "niže zadovoljstvo životom". "Oko polovice branitelja i stradalnika te 38 posto članova obitelji susreli su se povremeno ili često s predrasudama prema njima", tvrdi Šakić.

Istraživanje je pokazalo kako je zdravlje vrlo ozbiljan i naglašen problem braniteljske populacije. Pobol i smrtnost među braniteljima su, barem tako percipiraju sudionici istraživanja, bitno veći nego u općoj populaciji. Ali zabilježeno je i da dio problema leži i na samim

braniteljima "jer se često ponašaju nemarno prema vlastitom zdravlju".

Tijekom 2017. godine umrlo je 4320 branitelja, a u prvih osam mjeseci ove godine evidentirano je 2060 umrlih. Ukupno je do-

sad umrlo 55.247 hrvatskih branitelja. Prema podacima HZJZ-a vodeći uzrok smrti kod branitelja su novotvorine (zloćudne bolesti) od kojih je lani umrlo njih 1739 – 40 posto od ukupno umrlih branitelja. Druga po redu je skupina cirkulacijskih bolesti s ukupno 1367 umrlih (32 posto), a treći vodeći uzrok smrti su ozljede i otrovanja s 354 umrlih (osam posto). Lani je zabilježeno 130 samoubojstava branitelja.

Prosječna starost umrlih branitelja u 2017. godini iznosila je 61,3 godine života, dok je prosjek za opću populaciju iznosio 76,2 godine života.

U cilju ranog otkrivanja bolesti i povećanja kvalitete i očekivanog trajanja života branitelja, Ministarstvo branitelja je pokrenulo program preventivnih sistematskih pregleda.

Lani je pregledano 17.480, a u 2018. godini do danas oko 16.500 branitelja. Ukupno je čak 43,9 posto branitelja koji su se odazvali sistematskom pregledu dobilo preporuku provođenja dodatnih dijagnostičkih postupaka. Preporuke o promjeni životnog stila dobilo je 49,2 posto branitelja koji su bili na sistematskom pregledu. ■

Velik broj branitelja i danas pati od nekog dugotrajnijeg tjelesnog ili duševnog problema ili bolesti (43,8 posto ispitanika)